

Ihmisen Ihmistymisestä

JOSPA lähtisimme siitä vanhasta lauseesta, joka kuuluu: Tarve on keksintöjen äiti. Sitten vielä kun otamme sen huomioon, että jokaisella syyllä on seurauksensa ja seuraus muuttuu vuorostaan syyksi taas tulleille seurauksille. Vaikka emme tunne kalkkeuden tai kaiken olevaisen alkusyytä, niin huolimatta siitä — mikäli nykyinen tiede tuntee — kokonaistointa näyttää olevan luonnossa samoin kuin yhteiskunnassakin syitten ja seurausten vaihtelua.

Tiede onkin melko pätevästi selittänyt ihmisen ihmistymisen, s.o. kyennyt vetämään rajamerkin eläinten ja ihmisten välille. Mutta se ei ratkaise väitöstä eläimen eikä ihmisen välillä, eikä selitä mitään järjen laadusta, vaikka tiedämme sen, että vain ihminen valmistaa tarpeensa vaatimia alkuperäisiä työkaluja ja käyttää niitä tarkoituksellisesti. Totta on se, etteivät mitkään nyt meidän alkanamme tunnetut apinalajit valmista työkaluja, eikä sille muualta löydy ratkaisua kuin ainoastaan luonnon historiasta se löytyy.

Sieltä näemme miten alkuihminen joutui suhteisiin missä sen ymmärrys tai järki joutui ratkaisemaan ensimmäisiä keksinnöitä. On kiistämätön tosiasia, että jo ennen alkeellisten työkalujen valmistusta täytyi eläinihmisen aivosto olemassaolon taistelussa tulla odolliseksi järjen laajemmalle toiminnalle. Tässä tuleekin ilmi se, että tuli pakottava tilanne, josta ei voinut mennä sivu ilman ettei olisi tapahtunut järjen toiminnan laajenemista. Uskovaiset voivat selittää sen omalla laillaan, mutta tieteellinen selitys on vain yhdenlainen. Tieteellinen selitys on se, että täytyi muuttua luonnon suhteitten niin tuntuvasti, että tuli kysymykseen uusiin oloihin soveltautuminen jos mieli säilyttää lajinsa olemassaolon. Luonnon mullistukset eivät tietenkään olleet harvinaisia varhaisempina aikoina.

Uudet ravintoaineet, uusi ilmasto ja kokonaan uudet edellytykset elämän säilyttämiseksi. Eikä ole epäilystäkään siltä etteikö suuremmat joukot hävinneet kuin säilyivät, sillä muutokset voivat olla niin perin pohjaisia. Vaikka muutokset olivatkin kokonaisia lajien olemassaoloa

järkyttäviä, niin tavattoman pieni oli ensimmäinen ajatuksen avarrus. Mutta kieltämättä siinä oli perusta pitemmän päälle.

Se seikka, että nyt löytyy monia apinalajeja, joiden älyllinen toiminta ei ole sanottavasti muuttunut vuosi miljoonissa, se johtuu siitä, että niitten kohdalle ei ole sattunut pakottavaa sarjaa uusiin ravintovarastoihin suhtautumiseen nähden. Olot ovat tasaisesti pysyneet kutakuinkin yhden mukaisina, tahtoo sanoa, ei ole tullut tarvetta, sitä muunnokseen pakottavaa voimaa.

Silmään pistävä on myöskin merenranta elämässä se, että monet äyriäislajit ovat samantaisia kun ne ovat olleet kaksimiljoonaa vuotta sitten. Mutta se, että äyriäiset ovat säilyttäneet saman muodonsa vuosimiljoonia johtuu siitä, että olosuhteet ovat olleet tasaiset, lähipitäen samantaiset. Kehitysoppi näyttää todistavan, että elämä on alkanut merestä maalle käsin, samoin on tapahtunut olosuhteiden pakosta myöskin maalta mereen palautumisesta, kuten esim. valaat, hylkeet ja mitä hyvänsä. Onhan meressä nisäkkäitä, jotka ovat maaeläimistä soveltautuneet uusiin oloihin ja tiedemiehet sanovatkin sitä soveltuvaisuuden loistonäytteeksi.

Tämä ylläoleva vain viittaukseksi miten olosuhteet vaikuttavat luonnossa kehittymättömyyteen tai paikallaan pysymiseen ja taas tarpeen mukaan soveltuvaisuuteen. Ennen kaikkea ravinnon hankinta luonnossa on muodostanut kehityksen ponnistimen, tai sen että ne onnelliset lajit, jotka kykenivät ravinto-aineiden muuttumisen mukana sovelturnaan, niin ne olivat valittuja jatkamaan lajiaan, mutta kaikki muut olivat tuomittu häviämään.

Ihminen on myös kiistämättä eläimen jälkeläinen ja näinollen saanut kokea kalkista monimutkaisemman sarjan soveltuvaisuutta. Mahdollista on, että alkuihmiset monasti hävisivät melkein sukupuuttoon ja vain perin harvat säilyivät; sanoisimmeko voimakkaimmat tai oloihin soveltuvaisimmat.

Työkalua pidetään sinä, mikä erottaa ihmisen eläimestä. Eläin näes ei tee minkäänlaista työkalua, apinat käyttävät asetta, kuten kep-

plä, kiviä ja muitakin löytämiään aseita, mutta ei itse valmista niitä. Ihminen sitävastoin valmistaa työkaluja ja on siksi ihminen.

Mutta tässä on huomattava, että on vain yksi askele aseiden valmistukseen apinan aseiden käytöstä. Täytyy vain vähän laajeta älyn kun voi jo sitoa kiven keppiin ja käyttää sitä yhdistettyä asetta suuremmalla menestyksellä ravinnon hankinnassa tai taistelussa vihollisiaan vastaan. Ne apinalajit, jotka nyt ovat meidän päivinä olemassa, eivät tunne työkalun valmistusta ja johtuu ehkä siitä etteivät ne ole tarvinneet niitä; ovat seudussa jossa on saatavana samanlaatuista ravintoa satoja, tuhnsia tai miljoonia vuosia ja jos suhteet ovatkin muuttuneet niin ne ovat muuttuneet niin hitaasti, että äkillinen soveltuvaisuus ei ole ollut välttämätöntä laajensa säilyttämiselle.

Mutta ne apinat, jotka sattua esim. tulivuorialueelle ja joutuvat yht'äkkiä muuttamaan toisille alueille, niin ne joutuvat kulkemaan läpi kehitysprosessin. Sanottakoon ravinnon saalis ja laatu muuttuu. Hedelmän sijasta täytyi ruveta käyttämään lihaa ja kasvia on kasvatettava niin taas laajeni äly. Tarve vaati ruumiissakin tapahtumaan muutoksia, ensin ruumiinosain toimissa. Pystysuorassa käveleminen kahdella jalalla ja kädet muuttuvat vähitellen käsiksi ja jalat jaloiksi; se jakso kesti kieltämättä satojatuhansia vuosia vaihtelevalla menestyksellä.

Tarve olemassaolon taistelussa on avartanut ihmisälyn laajemmaksi kuin minkään muun eläimen älyn on ollut mahdollista. Olosuhteet ovat pakottaneet ensin mukautumaan ihmisruumiin vähin erin ja sitä mukaa myös kasvoi laajempi äly tai järki, sillä laajentuneet tarpeet vaativat laajentunutta ymmärrystä. Tänä päivänä vielä löydetään tal on ihmisheimoja, jotka todistavat, ettei ihminen ole muuta kuin pitkäaikaisen soveltuvaisuuden tuote alemmista eläimistä, ja että järki on erottamattomasti aineen toimintaa kaikkina aikoina ja niin tulee olemaankin.

Näemme selvän rajan järjen paljo u d e s s a ihmistenkin järkeä arvioidessa, mutta sen sijaan laadun määrittely on melkein mahdoton. Kuvaavaa on eräs intiaanin antama esimerkki kun valkoinen mies kysyi intiaanilta: "Mitä sinä luulet olevan eroa valkoisen miehen ja intiaanin välillä?" Intiaani piirsi tikulla maahan

renkaan ja sanoi: "Itiaani tietää tämän verran." Sitten hän piirsi toisen renkaan edellisen ympärille ja paljon suuremman ja sanoi: "valkoinen mies tietää tämän verran enemmän eikä meillä ole muuta eroa."

Ihmisen järjellinen toiminta on laajentunut työkalujen mukana. Jotkut tiedemiehet väittävät, että kun ihminen oppi tulen hallitsemistaidon, niin se vasta teki ihmisen ja eläimen rajan selväksi. Tulen tietysti helposti löysivät alkuihmiset vulkanisista seuduista kun tulivuoret syöksi kidoistaan pelottavan kuumen laavavirran ympäristönsä ja sytytti tulipaloja ja myös salaman iskuista. Löytö ei näytä synnyttäneen vaikeutta, vaan sen hyväksien käyttäminen. Hallita tulta, siinä tuli kysymykseen laajempi johdonmukainen toiminta. Eikä ole ensinkään vaikea arvata, että tulen tarve lämmitysvällineenä avarti älyä (varsinkin kylminä vuoden aikoina) niin, että tulen hallinta tuli keksityksi.

Vaikka kuinka pitkälle menemme niin aina näyttää tuo kirottu tarve olevan keksintöjen vipusimena. Näillehän se perustuu marxilainen materialismikin eikä millekään yliluonnollisille perusteille.

Niin myös I.W.W. liitto on syntynyt tarpeen tyydyttäjäksi ja sen perustajat näkivät tarpeen.

Lopuksi vielä voimme sanoa, että aine on voiman ruumillistunut muoto, mutta itse asiassa on sama jos sanomme voima ja aine. Se on vain kaksoisnimi samalle asialle. Ja vielä edelleen L. Buchnerin teos Voima ja Aine on materialistinen katsaus luonnon historiaan, ei sieltä löydy uskonnon hajuakaan. Taloustieteellinen kirja se ei ole, eikä sitä siksi tietysti ole tarkoitettukaan. Tietysti, ken haluaa tutustua taloustieteeseen niin Marxin kirjatutotteet ovat parhaita alallaan ja näinollen työläislukijoille suositeltavia ennen muuta. Mutta onhan taloustiede eri tieteen haara kokonaan.

Jotkut hiukan niinkuin väärällä tavalla näyttävät haluavan sotkea kaikki käsitykset selvyysden nimessä, mikä ei ole suotavaa. Tieteiden selityksen pitäisi tulla niin helppotajuiseksi kuin suinkin, että sen mahdollisimman moni ymmärtäisi. Sitä tietä luulen saatavan tiedon laajemmin levenemään. Laajemman tiedon puolesta.

LAURI VELI.